

Makinist Olarak Çalışan İşçinin Göreve Devamı İçin Mesleki Yeterlilik Belgesi Alma Zorunluluğu

Bu Karar, 12/06/2013 tarihinden bu yana bir kamu şirketinde makinist olarak çalışan işçinin, mesleğine devam edebilmesi için ilgili kanun ve yönetmelikler gereği 28/09/2018 tarihine kadar mesleki yeterlilik belgesi alma zorunluluğunun getirildiğini, işe başladığı tarihte böyle bir zorunluluk olmamasına rağmen meslek okulu mezunu olma zorunluluğunun olduğunu; mesleğini yapabilmesi için sınava girmesi gerektiğinin bildirildiğini ancak aldığı bröveleri sebebiyle sınavdan muaf tutulması gerektiğini, dolayısıyla ilgili yönetmeliklerin yeniden gözden geçirilerek kazanılmış haklarının korunmasına ilişkindir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU

(OMBUDSMANLIK)

SAYI : 3918

BAŞVURU NO : 2018/12043

KARAR TARİHİ : 18/02/2019

RET KARARI

BAŞVURAN :

BAŞVURUYA KONU İDARE : Mesleki Yeterlilik Kurumu Başkanlığı

BAŞVURUNUN KONUSU : Mesleki yeterlilik belgesi hakkındadır.

BAŞVURU TARİHİ : 09/10/2018

I. BAŞVURANIN İDDİA VE TALEPLERİ

1. Kurumumuza 9/10/2018 tarihinde yapılan başvuruda başvuran özetle; 12/06/2013 tarihinden bu yana % 50 Devlet Demiryolları % 50 İzmir Büyükşehir Belediyesi ortaklığında kurulan bir kamu şirketi olan İZBAN A.Ş.'de makinist olarak çalışmakta olduğunu, Çalışma Ekonomisi ve Endüstriyel İlişkiler lisans mezunu olduğunu, Devlet Demir Yolları Eğitim Dairesi yetkililerince verilen kursları başarıyla tamamlayıp E22000, E23000 ve E22100 brövelerine sahip olduğunu, mesleğine devam edebilmesi için ilgili kanun ve yönetmelikler gereği 28/09/2018 tarihine kadar mesleki yeterlilik belgesi alma zorunluluğu getirildiğini, işe başladığı tarihte böyle bir zorunluluk olmamasına rağmen bugün meslek lisesi veya meslek yüksekokulu mezunu olma zorunluluğu getirildiğini, 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanununa göre ustalık belgesi almış olanlar için mesleki yeterlilik belgesi şartının aranmayacağını belirtildiğini, aldığı bröveleri sebebiyle sınavdan muaf tutulması gerektiğini, beş yılı aşkın süredir makinistlik yaptığı için bahsedilen durumun kendisi açısından kazanılmış hak oluşturduğunu, ayrıca çalıştığı kurum ile Mesleki Yeterlilik Kurumu (MYK) arasında yapılan görüşmeler neticesinde mesleğini yapabilmesi için sınava girmesi gerektiğinin bildirildiğini, ancak sınav tarihinin belli olmadığını, sınavsız olarak belgesini almak istediğini, dolayısıyla ilgili yönetmeliklerin yeniden gözden geçirilerek kazanılmış haklarının korunmasını talep etmektedir.

II. İDARENİN BAŞVURUYA İLİŞKİN AÇIKLAMALARI

2. Kurumumuzun 23/10/2018 tarihli ve ... sayılı bilgi-belge isteme yazısına istinaden İzmir Banliyo Taşımacılığı Sistemi Ticaret A.Ş. tarafından gönderilen cevabi yazı ve eklerinin tetkikinden özetle;

2.1. Türkiye Demiryolu Ulaştırmasının Serbestleştirilmesi Hakkında Kanunun 01/05/2013 tarihli ve 28634 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girdiği ve bu doğrultuda ulusal demiryolu ağı üzerinde Demiryolu Tren İşletmecilerinin işletim yapabilirliğinin sağlandığı, İzmir Banliyo Taşımacılığı Sistemi Ticaret A.Ş. nin öncelikle Cumaovasi-Aliağa, sonrasında Tepeköy ve Selçuk’a kadar banliyö işletmeciliği için gerekli yetki belgelerini aldığı,

2.2. Makinist personel ihtiyacının Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğünü (TCDD) tarafından verilen eğitim ve sınavlar sonucunda başarılı olanların yine TCDD tarafından brövelendirilmesiyle sağlandığı,

2.3. Serbestleşme sonrasında demiryolu ile ilgili gerekli düzenlemeler ve yönetmeliklerin hazırlanması sürecini yöneten ve takip eden Demiryolu Düzenleme Genel Müdürlüğü (DDGM) tarafından Tren Makinisti Yönetmeliği ve Demiryolu Emniyet Kritik Görevler Yönetmeliği doğrultusunda makinistlik yapacak personellerin meslek standartları, alması gereken eğitimler, sahip olması gereken belgeler, sağlık şartlarının belirlendiği,

2.4. Mesleki Yeterlilik Kurumu tarafından 11/04/2018 tarihli ve 30388 sayılı Resmi Gazetede revize edilerek yayımlanan “Tren Makinisti-(Seviye 4) Ulusal Meslek Standardı” ile ulusal demiryolu ağı üzerinde araç kullanacak makinistlerin meslek standartlarının belirlendiği, standartlar gereği yapılan düzenleme ve işlemler sonucunda sektörde insan kaynağı konusunda sıkıntılar yaşandığı ve Mesleki Yeterlilik Kurumunun 21/06/2018 tarihli web sitesinde yayınladığı “Tren Makinisti-(Seviye 4)” ile Mesleki Yeterlilik Kurumu belgesi muafiyet şartlarının yayınladığı,

2.5. Eğitim durumları nedeniyle kapsam dışında kalan 10 makinist personelden biri olan ...’nın 10/06/2013 tarihinde işbaşı yaptığı, makinistlik için gerekli olan eğitimlerde ve bröve sınavında başarılı olarak belgesini aldığı ve o tarihten bu yana aktif makinist olarak görev yaptığı, 20.000 km yol stajı yaptıktan sonra bröve sınavına girerek bröve almaya hak kazandığı ve geçerli brövesi ve eğitimi olmasına rağmen mezun olduğu bölüm nedeniyle muafiyetten faydalanamadığı,

2.6. Başvurucuya 01/10/2018 tarihinden bu yana düzenlemeler gereği sürüş görevi yaptırılmadığı, Mesleki Yeterlilik Kurumu Mesleki Yeterlilik Belgesi sınavına girebilmeleri ve makinistlik görevine devam edebilmeleri için gerekli tekrar eğitimlerinin verilmeye başlandığı, sınav yapmaya yetkili kurumun (RAYTEST), “Tren Makinisti-(Seviye 4)” Revizyon 2’ye göre henüz akredite olmadığı ve gerekli yetkilendirme alma sürecinin devam ettiği, ilgilinin sınava girmesinin sağlanacağı,

2.7. İzmir Banliyo Taşımacılığı Sistemi Ticaret A.Ş. tarafından Mesleki Yeterlilik Kurumu ve DDGM ile ilgili görüşmeler yapıldığı, başvurunun sınava girmesi gerektiğinin belirtildiği açıklamalarına yer verildiği anlaşılmıştır.

3. Kurumumuzun 23/10/2018 tarihli ve ... sayılı bilgi-belge isteme yazısına istinaden Mesleki Yeterlilik Kurumundan alınan cevabi yazı ve eklerinin tetkikinden özetle;

3.1. 15/7/2018 tarihli ve 30479 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, 5544 sayılı Mesleki Yeterlilik Kurumu ile İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun ve 15/10/2015 tarihli ve 29503 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Mesleki Yeterlilik Kurumu Sınav, Ölçme, Değerlendirme ve Belgelendirme Yönetmeliği kapsamında **MYK Mesleki Yeterlilik Belgesi, Mesleki Yeterlilik Kurumu (MYK) tarafından yetkilendirilmiş belgelendirme kuruluşlarınca, yetki kapsamlarında yer alan ulusal yeterlilik(ler)de tanımlanmış esaslara göre yürütülen ölçme değerlendirme faaliyetleri sonucunda başarılı olan bireyler için düzenlenen ve bireyin söz konusu ulusal yeterlilikte belirtilen öğrenme kazanımlarına (bilgi, beceri ve yetkinlik) sahip olduğunu gösteren belgeler olduğu, ayrıca, Tren Makinist Brövesi ise, 29/12/2016 tarihli ve 29935 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Tren Makinist Yönetmeliğinin 3 üncü maddesinde, “bir tren makinistin, hangi demiryolu hatları üzerinde tren sürmeye ve hangi cer araçlarını sevk ve idare etmeye yetkisi olduğunu kanıtlayan belge” olarak tanımlandığı, aynı Yönetmeliğin 11 inci maddesinde brövenin, tren makinistin görev yaptığı altyapı işletmecisi veya demiryolu tren işletmecisi tarafından düzenlendiği,**

3.2. Mevzuat gereği MYK tarafından yetkilendirilmemiş kuruluşlarca düzenlenen herhangi bir belgenin, MYK Mesleki Yeterlilik Belgesi olarak kabul edilmesi ya da MYK Mesleki Yeterlilik Belgesine dönüştürülmesinin mümkün olmadığı, Dolayısıyla başvuranın çalışmakta iken aldığı eğitimlerin Mesleki Yeterlilik Belgesi olarak kabul edilemeyeceği,

3.3. Tren makinistliği, iş kazalarının azaltılması ve verimliliğin artırılması amacıyla oluşturulan hükümet politikaları doğrultusunda güncellenen 5544 sayılı Mesleki Yeterlilik Kurumu ile İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanunun Ek 1 inci maddesine göre tehlikeli ve çok tehlikeli işlerden olup, Kurumca standardı yayımlanan ve Bakanlıkça çıkarılacak tebliğlerde belirtilen mesleklerde, tebliğin yayım tarihinden itibaren on iki ay sonra Kanunda düzenlenen esaslara göre meslekî yeterlilik belgesine sahip olmayan kişilerin çalıştırılmayacağı,

bu kapsamda 26/9/2017 tarihli ve 30192 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren **Meslekî Yeterlilik Kurumu Meslekî Yeterlilik Belgesi Zorunluluğu Getirilen Mesleklere İlişkin Tebliğ (Sıra No: 2017/1)** ile Tren Makinisti mesleğine de MYK belgesi zorunluluğu getirildiği; Tebliğin yayım tarihinden itibaren on iki ay sonra, MYK Mesleki Yeterlilik Belgesi, diploma veya ustalık belgesi sahibi olmayanların çalıştırılmayacağını hükme bağlandığı,

3.4. Tren Makinisti mesleğine yönelik olarak, 25/09/2018 tarihi sonrasında işe girecekler için, 29/12/2016 tarihli ve 29935 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Tren Makinist Yönetmeliği ve 23/10/2007 tarihli ve 2007/59/AY sayılı Topluluktaki demiryolu sisteminde lokomotifleri ve trenleri çalıştıran tren sürücülerinin sertifikasyonu hakkında, Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifi kapsamında, yalnızca MYK Mesleki Yeterlilik Belgesi aranacağı,

3.5. Başvuranın yaptığı işe devam edebilmesi için, 27/9/2018 tarihinden itibaren; MYK Mesleki Yeterlilik Belgesi, 5/6/1986 tarihli ve 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanununa göre düzenlenmiş ustalık belgesi veya Millî Eğitim Bakanlığına bağlı meslekî ve teknik eğitim okullarından ve üniversitelerin meslekî ve teknik eğitim veren okul ve bölümlerinden mezun olanlar için düzenlenmiş diploma sahibi olması gerektiği,

3.6. Tren Makinisti mesleğinin dâhil olduğu belge zorunluluğu getirilen mesleklerde gerçekleştirilen sınavlarda başarılı olan kişilerin sınav ücretlerinin 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu Ek Madde 3 kapsamında, İşsizlik Sigortası Fonundan karşılanmakta olduğu ayrıca, Mesleki Yeterlilik Kurumu Sınav, Ölçme, Değerlendirme ve Belgelendirme Yönetmeliğinin 37 nci maddesi doğrultusunda, sınav ve belgelendirme ücretinin İşsizlik Sigortası Fonundan karşılanması halinde; ilk girdiği sınavda başarısız olan adayların başarısız olduğu yeterlilik birimleri ve sınav türleri için ilave sınav ücreti alınmadan ilk sınav tarihinden itibaren bir yıl içerisinde adaylara en az iki kez daha sınav imkânı sağlandığı, açıklamalarına yer verildiği anlaşılmıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

4. Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının “Dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı” başlıklı 74 üncü maddesinde;

“...Herkes, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkına sahiptir. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bağlı olarak kurulan Kamu Denetçiliği Kurumu idarenin işleyişiyle ilgili şikâyetleri inceler...” ,

5. 14/6/2012 tarihli ve 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun "Kurumun Görevi" başlıklı 5 inci maddesinin birinci fıkrasında;

“Kurum, idarenin işleyişiyle ilgili şikâyet üzerine, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını; insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete **uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve idareye önerilerde bulunmakla görevlidir.**”

6. 5544 sayılı Meslekî Yeterlilik Kurumu İle İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanunun Ek 1 inci maddesinde;

“(1) **Tehlikeli ve çok tehlikeli işlerden olup,** Kurumca standardı yayımlanan ve Bakanlıkça çıkarılacak tebliğlerde belirtilen mesleklerde, **tebliğin yayım tarihinden itibaren on iki ay sonra bu Kanunda düzenlenen esaslara göre meslekî yeterlilik belgesine sahip olmayan kişiler çalıştırılmaz.** 5/6/1986 tarihli ve 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanununa göre ustalık belgesi almış olanlar ile Millî Eğitim Bakanlığına bağlı meslekî ve teknik eğitim okullarından ve üniversitelerin meslekî ve teknik eğitim veren okul ve bölümlerinden mezun olup, diplomalarında veya ustalık belgelerinde belirtilen bölüm, alan ve dallarda çalıştırılanlar için meslekî yeterlilik belgesi şartı aranmaz...”

7. 01/05/2013 tarihli ve 28634 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Türkiye Demiryolu Ulaştırmasının Serbestleştirilmesi Hakkında Kanunun “Tanımlar” başlıklı 2 inci maddesinin d bendinde;

“Demiryolu tren işletmecisi: Ulusal demiryolu altyapı ağı üzerinde yük ve/veya yolcu taşımacılığı yapmak üzere Bakanlıkça yetkilendirilmiş kamu tüzel kişilerini ve şirketleri,”

8.4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununun Ek 3 üncü maddesinde;

“Tehlikeli ve çok tehlikeli işlerden olup, Bakanlıkça çıkarılacak tebliğlerde belirtilen mesleklerde, 21/9/2006 tarihli ve 5544 sayılı Meslekî Yeterlilik Kurumu Kanunu kapsamında yetkilendirilmiş sınav ve belgelendirme kuruluşlarının gerçekleştireceği sınavlarda başarılı olan kişilerin 31/12/2019 tarihine kadar belge masrafı ile sınav ücreti (...) Fondan karşılanır. Fondan karşılanacak sınav ücreti, brüt asgari ücretin yarısını geçmemek üzere meslekler itibarıyla Cumhurbaşkanı kararıyla belirlenir. Fondan karşılanan bu desteklerden kişiler bir kez yararlanabilir. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça belirlenir.”

9. 29/12/2016 tarihli ve 29935 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Tren Makinist Yönetmeliğinin 3 üncü maddesinde;

“(Değişik:RG-30/12/2017-30286 Mükerrer) ...

ç)Cer aracı: Üzerinde bulunan motor tarafından üretilen tahrik gücüyle hareket eden her türlü lokomotif veya otomotrisi, tren setlerini...

j)MYK mesleki yeterlilik belgesi: MYK tarafından onaylanmış, bireyin bilgi, beceri ve yetkinliğini ifade eden mesleki yeterlilik belgesini,

k)Onaylı tren makinist bröve sureti: Demiryolu tren işletmecisi veya altyapı işletmecisi tarafından düzenlenen, tren makinist brövesinde yer alan bilgilerin düz yazı biçiminde yer aldığı belgeyi,

t)Tren makinisti: Yasalarla belirlenmiş çalışma süresi ve çalışma kuralları içerisinde emniyetli, konforlu ve ekonomik bir şekilde, iş sağlığı ve güvenliği, çevre ve kalite standartları ile mevzuatlara, iş talimatına uygun olarak, hazırlanmış cer araçlarını ile treni teslim alan, süren, sevk ve idare eden nitelikli teknik kişiyi,

u)Tren makinist brövesi: Bir tren makinistinin, hangi demiryolu hatları üzerinde tren sürmeye ve hangi cer araçlarını sevk ve idare etmeye yetkisi olduğunu kanıtlayan belgeyi...

z)Ulusal meslek standardı: MYK tarafından yürürlüğe konulan bir mesleğin başarı ile icra edilebilmesi için gerekli görev ve işlemleri içeren belgeyi,

aa)Ulusal yeterlilik: Ulusal meslek standardı veya uluslararası standartlar temel alınarak hazırlanan, MYK Yönetim Kurulu tarafından onaylanan, belgelendirme ve eğitim akreditasyonu süreçlerinde kullanılan belgeyi,

bb)Yetkilendirilmiş belgelendirme kuruluşu: Türk Akreditasyon Kurumu veya Avrupa Akreditasyon Birliği ile çok taraflı tanıma anlaşması imzalamış akreditasyon kurumlarından akredite edilmiş; MYK tarafından, ulusal yeterliliklere göre ölçme, değerlendirme ve belgelendirme faaliyetlerini yürütmek üzere yetkilendirilmiş, tüzel kişiliği haiz kurum ve kuruluşları...”

9.1. Tren Makinist Yönetmeliğinin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasında;

“Tren makinistinin cer aracı sevk ve idaresi yapabilmesi için, tren makinist ehliyeti ve

tren makinist brövesi sahibi olması zorunludur.”

9.2. Tren makinist ehliyeti almak için gereken asgari şartlar başlıklı 5 inci maddesinde;

“(Değişik:RG-30/12/2017-30286 Mükerrer)

(1)Tren makinist ehliyeti almak için başvuru sahipleri tarafından sağlanması gereken nitelikler aşağıda belirtilmiştir:...

c)Tren makinisti ehliyeti için başvuru tarihinde tren makinisti ulusal yeterliliğinde belirtilen süreli bildirimler kapsamında aşağıdaki belgelere sahip olmak:

1)Ek-1’de belirtilen sağlık şartlarını taşıdığını belgeleyen sağlık kurul raporu,

2)Uyuşturucu ve uyarıcı madde testinden “negatif” sonuç aldığına dair Sağlık Bakanlığı tarafından yetkilendirilmiş laboratuvarından alınan rapor,

3)Ek-2’de yer alan usul ve esaslara uygun olarak Bakanlık ve/veya Sağlık Bakanlığı tarafından yetkilendirilmiş psikoteknik değerlendirme merkezinden alınan psikoteknik değerlendirme raporu,

ç)Yetkilendirilmiş belgelendirme kuruluşu olduğu hallerde, Tren Makinist Ulusal Yeterliliğinde geçerli MYK mesleki yeterlilik belgesi sahibi olmak...”

9.3. Mesleki yeterliliklerin kazandırılması ve takip edilmesi başlıklı 19 uncu maddesinde;

“(1) Demiryolu altyapı işletmecileri ve tren işletmecileri, istihdam ettikleri veya bir hizmet sözleşmesi kapsamında çalışan tren makinistine, asgari olarak, bu Yönetmelikte belirlenen mesleki yeterlilikleri kazandırmaktan ve bu yeterliliklerin durumunu takip etmekten sorumludurlar...”

9.4. Avrupa Birliği mevzuatına uyum başlıklı 24 üncü maddesinde;

“(1) Bu Yönetmeliğin hazırlanmasında, 23/10/2007 tarihli ve 2007/59/AT sayılı Topluluktaki demiryolu sisteminde lokomotifleri ve trenleri çalıştıran tren sürücülerinin sertifikasyonu hakkında, Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifi dikkate alınmıştır.”

9.5. TCDD bünyesinde görev yapan tren makinistinin tren makinist brövesi başlıklı Geçici 2 nci Maddesinde;

“(1) Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girmesinden önce TCDD ve TCDD Taşımacılık A.Ş. ile diğer demiryolu işletmecileri bünyesinde çalışan tren makinistlerinin

çalıştıkları hat ile idare ve sevk ettikleri cer aracı üzerinde edindikleri tecrübeler, aldıkları eğitimler ve başarılı oldukları sınavlar, belgelendirilmeleri şartıyla bu Yönetmelikte belirtilen tren makinist brövesi düzenlenmesinde çalıştıkları kurumlarca dikkate alınır.”

10. 30/12/2016 tarihli ve 29935 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Demiryolu Emniyet Kritik Görevler Yönetmeliğinin “Kapsam” başlıklı 2 nci maddesinde;

“(1) Bu Yönetmelik hükümleri;

a)Ulusal demiryolu altyapı ağında, demiryolu altyapı ve demiryolu tren işletmeciliği

faaliyetlerinde bulunan işletmecilerin bünyesinde emniyet kritik görevleri yapan personele,

b)Ulusal demiryolu altyapı ağından bağımsız banliyö, metro ve tramvay gibi şehir içi raylı toplu taşıma işletmecileri bünyesinde emniyet kritik görevleri yapan personele uygulanır.”

10.1. Demiryolu Emniyet Kritik Görevler Yönetmeliğinin “Tanımlar” başlıklı 4 üncü maddesinde; “...

i) Emniyet yönetim sistemi: Tüm işletmecilerin emniyetli çalışmasını sağlayacak, tehlikelerin ve kazaların azaltılmasına, risklerin düşürülmesine yönelik önlemlerin sistematik olarak belirlenmesi ve buna göre kuralların, talimatların, süreçlerin devamlı takip edilerek revize edilmesini sağlayan organizasyonel yapıyı,

j) Kişisel emniyet belgesi: Demiryolu işleriyle ilgili tüm işletmelerde emniyet açısından kritik görevleri yapacak personelden, Bakanlığın düzenlemelerine uygun olarak yapılacak veya yaptırılacak sınav sonucu başarılı olanlara verilen ve alınması zorunlu belgeyi...”

10.2. Demiryolu Emniyet Kritik Görevler Yönetmeliğinin “Emniyet kritik görevler” başlıklı 12 nci maddesinde; “...

(1) Örnek emniyet kritik görevler Ek-3’te belirtilmiştir.

(2)Tüm işletmeciler, faaliyetlerinin kapsamı ve maruz kaldığı risklere göre kendi işletmeleri bünyesindeki emniyet yönetim sistemi kapsamında emniyet kritik görevleri belirlerler.

(3)Emniyet kritik görevlerden herhangi birini yapan personelin kişisel emniyet belgesi alması zorunludur.

(4)Emniyet kritik personel, emniyeti tehlikeye düşürecek şekilde aynı anda birden fazla emniyet kritik görevde çalıştırılmaz.”

10.3. Demiryolu Emniyet Kritik Görevler Yönetmeliğinin “Eğitim ve sınavlarla ilgili genel esaslar” başlıklı 13 üncü maddesinde; “...

“(1) Tüm işletmeciler, istihdam ettikleri emniyet kritik görevleri yapan personele, eğitim ve sınavlarla, gerekli mesleki yeterliliklerin kazandırılmasından, belgelendirilmesinden ve yenileme eğitimlerinin verilmesinden sorumludur.

(2)Tüm işletmeciler, emniyet yönetim sistemleri içerisinde emniyet kritik görevlerde çalışan personelin mesleki yeterliliklerinin takip edileceği sistemi oluşturur.”

10.4. Demiryolu Emniyet Kritik Görevler Yönetmeliğinin “Demiryolu eğitim ve/veya sınav merkezi” başlıklı 14 üncü maddesinde; “...

“(Başlığı ile Birlikte Değişik:RG-30/12/2017-30286 Mükerrer)

(1)Emniyet kritik görevlere ilişkin mesleklerde, yetkilendirilmiş belgelendirme kuruluşu olması halinde; bu meslekleri icra edecek bireylerin MYK mesleki yeterlilik belgesi sahibi olması şartı aranır.

(2)Yetkilendirilmiş belgelendirme kuruluşunun olmadığı hallerde, bireylerin yeterliliklerinin kanıtlanması hususunda Bakanlık yetkilidir...”

11. 26/9/2017 tarihli ve 30192 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Meslekî Yeterlilik Kurumu Meslekî Yeterlilik Belgesi Zorunluluğu Getirilen Mesleklere İlişkin Tebliğin (Sıra No: 2017/1); “Belge zorunluluğu” başlıklı 3 üncü maddesinde;

“(1)Tehlikeli ve çok tehlikeli işlerden olup, Meslekî Yeterlilik Kurumu tarafından standardı yayımlanan ve ekteki listede belirtilen mesleklerde, Meslekî Yeterlilik Kurumu Meslekî Yeterlilik Belgesine sahip olmayan kişiler bu Tebliğin yayım tarihinden itibaren on iki ay sonra çalıştırılmazlar.

(2)5/6/1986 tarihli ve 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanununa göre ustalık belgesi almış olanlar ile Millî Eğitim Bakanlığına bağlı meslekî ve teknik eğitim okullarından ve üniversitelerin meslekî ve teknik eğitim veren okul ve bölümlerinden mezun olup, diplomalarında veya ustalık belgelerinde belirtilen bölüm, alan ve dallarda çalıştırılanlar için birinci fıkradaki belge şartı aranmaz.”

12. Mesleki Yeterlilik Kurumunun 21/06/2018 tarihli web sitesinde yayımladığı Tren Makinisti -

Seviye 4 ile ilgili olarak MYK belgesi muafiyeti şartları;

“29.12.2016 tarihli ve 29935 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Tren Makinist Yönetmeliği Geçici Madde 1 kapsamında; Yönetmeliğin yürürlüğe girmesinden önce TCDD ve TCDD Taşımacılık A. Ş. ile diğer demiryolu işletmecileri bünyesinde tren makinisti olarak çalışanlardan 05.06.1986 tarihli ve 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanununa göre ustalık belgesi almış olanlar ile Millî Eğitim Bakanlığına bağlı meslekî ve teknik eğitim okullarından ve üniversitelerin meslekî ve teknik eğitim veren okul ve bölümlerinden mezun olanlardan MYK Mesleki Yeterlilik Belgesi aranmamaktadır.

25/09/2018 tarihi sonrasında istihdam edilecekler için, 29.12.2016 tarihli ve 29935 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Tren Makinist Yönetmeliği ve 23.10.2007 tarihli ve 2007/59/AY sayılı Topluluktaki demiryolu sisteminde lokomotifleri ve trenleri çalıştıran tren sürücülerinin sertifikasyonu hakkında, Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifi kapsamında, yalnızca MYK Mesleki Yeterlilik Belgesi aranmaktadır.” düzenlemelerine yer verilmiştir.

IV. KAMU DENETÇİSİ C. ÖZLEM TUNÇAK’IN KAMU BAŞDENETÇİSİ’NE ÖNERİSİ

13. Başvuranın iddiaları, idarelerin konu ile ilgili açıklamaları, ilgili mevzuat ve tüm dosya birlikte değerlendirildiğinde; şikâyeteye konu edilen işlemde hukuka aykırılık tespit edilemediğinden, başvurunun reddi yönünde hazırlanan “Ret Kararı Önerisi” Kamu Başdenetçisi’ne sunulmuştur.

V. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

A.Hukuka, Hakkaniyete ve İnsan Haklarına Uygunluk Yönünden Değerlendirme

14. Başvuran, 1 no.lu paragrafta da açıklandığı üzere; 12/06/2013 tarihinden bu yana İZBAN A.Ş.’de makinist olarak çalışmakta olduğunu, Çalışma Ekonomisi ve Endüstriyel İlişkiler lisans mezunu olduğunu, E22000, E23000 ve E22100 brövelerine sahip olduğunu,

mesleğine devam edebilmesi için ilgili düzenlemeler gereği 28/09/2018 tarihine kadar mesleki yeterlilik belgesi alma zorunluluğu getirildiğini, aldığı bröveleri sebebiyle sınavdan muaf tutulması gerektiğini, beş yılı aşkın süredir makinistlik yaptığı için bahsedilen durumun kendisi açısından kazanılmış hak oluşturduğunu, ayrıca çalıştığı kurum ile Mesleki Yeterlilik Kurumu (MYK) arasında yapılan görüşmeler neticesinde mesleğini yapabilmesi için sınava girmesi gerektiğinin bildirildiğini belirterek sınavsız olarak belgesini alabilmeyi talep etmektedir.

15. Tren Makinisti (Seviye 4) Ulusal Yeterliliği; 5544 sayılı Mesleki Yeterlilik Kurumu Kanunu ile anılan Kanun uyarınca çıkartılan 19/10/2015 tarihli ve 29507 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Ulusal Meslek Standartlarının ve Ulusal Yeterliliklerin Hazırlanması Hakkında Yönetmelik ve 27/11/2007 tarihli ve 26713 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Mesleki Yeterlilik Kurumu Sektör Komitelerinin Kuruluş, Görev, Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre; Mesleki Yeterlilik Kurumunun görevlendirdiği Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanmış, sektördeki ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri alınarak değerlendirilmiş ve Mesleki Yeterlilik Kurumu Ulaştırma, Lojistik ve Haberleşme Sektör Komitesi tarafından incelendikten sonra Mesleki Yeterlilik Kurumu Yönetim Kurulunca onaylanarak 30/05/2018 tarih ve 2018/79 sayılı Mesleki Yeterlilik Kurumu Yönetim Kurulu Kararı ile revize edilerek hazırlanmıştır.

15.1. Tren Makinisti (Seviye 4) Ulusal Yeterliliğinin amacı, Tren Makinisti mesleğinin eğitim almış ve nitelik kazandırılmış kişiler tarafından yürütülmesi ve çalışmalarda kalitenin artırılması için; adayların sahip olması gereken nitelikleri, bilgi, beceri ve yetkinlikleri tanımlamak, adayların, geçerli ve güvenilir bir belge ile mesleki yeterliliğini kanıtlamasına olanak vermek, eğitim sistemine, sınav ve belgelendirme kuruluşlarına referans ve kaynak oluşturmaktır. Yeterlilik sınavına giriş için; Ulaştırma Denizcilik Haberleşme Bakanlığı tarafından Demiryolu Eğitim ve/veya Sınav Merkezi Yönetmeliği kapsamında yetkilendirilmiş Demiryolu Eğitim Merkezinden yeterlilik birimleri için öngörülen eğitim konularında eğitim almış olmak veya en az 2 yıl makinist olarak çalışmış olmak kaydıyla anahat lokomotif (tren setleri hariç) brövesine sahip olmanın yanı sıra ilgililerin, Tren Makinist Yönetmeliğinde Ek-1’de belirtilen sağlık kurulu raporu ile Ek-2’de belirtilen psikoteknik değerlendirmelerden geçtiğini belgelemesi gerekmektedir.

Tren Makinisti mesleki yeterlilik belgesinin geçerlilik süresi 5 yıl olup bu geçerlilik süresi içinde adaylar gözetime tabi tutulmaktadır. Gözetim kayıtları arasında belirtilen şartlar dâhilinde belge sahiplerinin sağlık ve psikoteknik muayenelerinden geçtiğine dair kayıtlara da yer verilmelidir. Tren Makinistlerinin: 45 (45 hariç) yaşına kadar 5 yılda bir, 45-55 (55 hariç) yaş arasında 3 yılda bir, 55 yaş ve sonrasında ise 2 yılda bir sağlık ve psikoteknik muayenelerinden geçirilmeleri de gerekmektedir.

16. Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumlarınca Verilen Diplomalar ve 3308 Sayılı Mesleki Eğitim Kanununa Göre Düzenlenen Ustalık Belgelerinin MYK Mesleki Yeterlilik Belgesi Zorunluluğu Getirilen Ulusal Yeterliliklere Uygunluğuna İlişkin Tabloda; 11UY0035-4 Tren Makinisti (Seviye 4) (ISCO-08:8311) Tren Makinist Yönetmeliği” ve “5544 Sayılı Kanun Ek. Madde 1 ” Kapsamında Tren Makinisti Ulusal Yeterliliği Muafiyeti olarak; “29.12.2016 tarihli ve 29935 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Tren Makinist Yönetmeliği Geçici Madde 1 kapsamında; Yönetmeliğin yürürlüğe girmesinden önce TCDD ve TCDD Taşımacılık A.Ş. ile diğer demiryolu işletmecileri bünyesinde tren makinisti olarak çalışanlardan **05.06.1986 tarihli ve 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanununa göre ustalık belgesi almış olanlar ile Millî Eğitim Bakanlığına bağlı meslekî ve teknik eğitim okullarından ve üniversitelerin meslekî ve teknik eğitim veren okul ve bölümlerinden mezun olanlardan MYK Mesleki Yeterlilik Belgesi aranmamaktadır.** 25.09.2018 tarihi sonrasında istihdam edilecekler için, 29.12.2016 tarihli ve 29935 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Tren Makinist Yönetmeliği ve 23.10.2007 tarihli ve 2007/59/AY sayılı Topluluktaki demiryolu sisteminde lokomotifleri ve trenleri çalıştıran tren sürücülerinin sertifikasyonu hakkında, Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifi kapsamında, yalnızca

MYK Mesleki Yeterlilik Belgesi aranmaktadır.” şeklinde açıklama getirilmiştir.

17. MYK Mesleki Yeterlilik Belgesi, Mesleki Yeterlilik Kurumu tarafından yetkilendirilmiş belgelendirme kuruluşlarınca, yetki kapsamlarında yer alan ulusal yeterliliklerde tanımlanmış esaslara göre yürütülen ölçme değerlendirme faaliyetleri sonucunda başarılı olan bireyler için düzenlenen ve bireyin söz konusu ulusal yeterlilikte belirtilen öğrenme kazanımlarına sahip olduğunu gösteren belge, **Tren Makinist Brövesi,** bir tren makinistinin, hangi demiryolu hatları üzerinde tren sürmeye ve hangi cer araçlarını sevk ve idare etmeye yetkisi olduğunu kanıtlayan belge olarak tanımlandığı, **brövenin** de tren makinistinin görev yaptığı altyapı işletmecisi veya demiryolu tren işletmecisi tarafından düzenlendiği dikkate alındığında, **mevzuat gereği MYK tarafından yetkilendirilmemiş kuruluşlarca düzenlenen herhangi bir belgenin, yasal mevzuat kapsamında MYK Mesleki Yeterlilik Belgesi olarak kabul edilmesinin ya da MYK Mesleki Yeterlilik Belgesine dönüştürülmesinin mümkün olmadığı açık olup dolayısıyla, başvuranın çalışmakta iken aldığı eğitimlerin Mesleki Yeterlilik Belgesi olarak kabul edilemeyeceği anlaşılmaktadır.**

18. Mesleki Yeterlilik Kurumu Mesleki Yeterlilik Belgesi Zorunluluğu Getirilen Mesleklere ilişkin Tebliğ, 26 Eylül 2017 tarihli ve 30192 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiş olup söz konusu tebliğ ile MYK Mesleki Yeterlilik Belgesi zorunluluğu getirilen meslek sayısı 48’den 81’e çıkmıştır. 26 Eylül 2017 tarihli ve 30192 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan üçüncü Tebliğ ile de 33 meslekte daha MYK Mesleki Yeterlilik Belgesi Zorunluluğu getirilmiştir. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının 2017/1 sıra numaralı tebliğinde yer alan 33 meslekte MYK Mesleki Yeterlilik Belgesi olmayan kişiler Tebliğin yayım tarihinden itibaren on iki ay sonra (25/09/2018 tarihinden sonra) çalıştırılamayacağı belirtilmiştir.

19. T.C. Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı Kaza Araştırma ve İnceleme Kurulu’nun “2017 Yılı Demiryolu Kaza İstatistikleri” raporunda; 2017 yılında meydana gelen 45 ciddi kazanın (**Ciddi kaza:** En az bir kişinin ölümü veya en az beş kişinin ağır yaralanması ile sonuçlanan ya da araçlarda, yolda, diğer tesislerde veya çevrede meydana getirdiği zararların toplamı en az altı milyon TL olan kazalardır.) 43 adedinin ulusal demiryolu altyapı ağında, 2 adedinin ise şehir içi raylı toplu taşıma hatlarında yaşandığı, 2016 yılında meydana gelen 67 ciddi kazanın tamamının ulusal demiryolu altyapı ağında meydana geldiği, 2016 ve 2017 yıllarında meydana gelen ciddi kazalar ve sonuçları incelendiğinde; 2016 yılında, ciddi kaza 67, can kaybı 95, yaralı 83, 2017 yılında ise ciddi kaza 45, can kaybı 54, yaralı 31 kişi şeklinde olduğu belirtilmiştir. Diğer taraftan, Demiryolu kazaları, kaza türleri bazında 2016-2017 yılları arasında

karşılaştırıldığında ise 2017 yılında hemzemin geçit kazalarının hem nicel hem de oransal olarak azaldığı, insan kaynaklı hatalar sonucu oluşan derayların arttığı belirtilmiştir.

20. Ayrıca, Raylı Sistemlerde Kaza İncelemesi ve Önlenmesine İlişkin Öneriler başlıklı Yüksek Lisans Tezinde; “Raylı Sistemlerde tren hareketleri olduğu sürece kaza riski mevcuttur. Raylı sistem ağlarının hızla arttığı Türkiye’de güvenlik teknolojileri ve otomasyonun etkin kullanımı ile kazaların önlenmesi hedeflenmelidir. Bu sebeple öncelikle Dünyada ve Türkiye’de meydana gelmiş kazalar incelenmeli, tehlikeler sınıflandırılmalı ve mevcut riskler önlemek için gerekli tedbirler alınmalıdır. Bu tedbirlerin alınmasında kazanın sınıfı ve oluş şekli önemlidir. **Tren kazaları teknoloji kullanımı, sinyalizasyon sistemleri, bakım onarımlar ve makinist eğitimleriyle minimuma indirilebilir ve kaza olmayacak düzeye getirilebilir. Kaza riskleri kaynağından yok edilir. Kaynağından yok edilemeyen yapısal riskleri ise kontrollü halde tutmak gerekir. Türkiye’deki kazaların büyük bir kısmı teknoloji eksikliği, altyapı, üstyapı hataları ve sinyalizasyon hatası kaynaklıdır. Bu eksiklikler işletmelerde makinist marifetiyle giderilmeye çalışılmaktadır. Pamukova kazası buna en bariz örnektir. Sistem eksiklikleri olduğu müddetçe insan hatası faktörü kazalarda en önemli etken haline gelmektedir.” (Rasim Bacacı “Raylı Sistemlerde Kaza İncelemesi ve Önlenmesine İlişkin Öneriler”, Yüksek Lisans Tezi, Bahçeşehir Üniversitesi s:143-144)**

21. MYK Mesleki Yeterlilik Belgesi zorunluluğunun, ülkemizde yaşanan iş kazalarını müteakiben, çalışandan kaynaklı iş kazalarının azaltılmasında etkili olacağı gerekçesiyle getirilerek konuya ilişkin sınav ve belgelendirme süreçlerine geçildiği anlaşılmaktadır. Başvurucunun, bu güne kadar aldığı eğitimler ve tren makinistliği mesleğini uzun süredir yapıyor olması sebebiyle edindiği tecrübelerin, yetkilendirilmiş belgelendirme kuruluşlarının gerçekleştirdiği sınavlarda ortaya çıkacağı düşünülmektedir.

İlgilinin yaptığı işe devam edebilmesi için, 27/9/2018 tarihinden itibaren; MYK Mesleki Yeterlilik Belgesi, 5/6/1986 tarihli ve 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanununa göre düzenlenmiş ustalık belgesi veya Millî Eğitim Bakanlığına bağlı meslekî ve teknik eğitim okullarından ve üniversitelerin meslekî ve teknik eğitim veren okul ve bölümlerinden mezun olanlar için düzenlenmiş diploma sahibi olması, ayrıca, başvuru açısından mesleğini yapabilmesi için de MYK Mesleki Yeterlilik Belgesi sahibi olmak üzere; ilgili alanda yetkilendirilmiş belgelendirme kuruluşlarından birine başvuru yapması ve ilgili mevzuatlarda yer alan gerekli diğer şartları yerine getirmesi gerekmektedir.

22. Diğer taraftan, tren makinisti mesleğinin dâhil olduğu belge zorunluluğu getirilen mesleklerde gerçekleştirilen sınavlarda başarılı olan kişilerin sınav ücretlerinin, 4447

sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu Ek Madde 3 kapsamında, İşsizlik Sigortası Fonundan karşılanmaktadır. Ayrıca; Mesleki Yeterlilik Kurumu Sınav, Ölçme, Değerlendirme ve Belgelendirme Yönetmeliğinin 37 nci maddesi doğrultusunda, sınav ve belgelendirme ücretinin İşsizlik Sigortası Fonundan karşılanması hâlinde, ilk girdiği sınavda başarısız olan adayların başarısız olduğu yeterlilik birimleri ve sınav türleri için ilave sınav ücreti alınmadan ilk sınav tarihinden itibaren bir yıl içerisinde adaylara en az iki kez daha sınav imkânı sağlanmaktadır.

23. Tren makinistliği, 5544 sayılı Kanununun Ek 1 inci maddesine göre tehlikeli ve çok tehlikeli işlerden olup, Meslekî Yeterlilik Kurumu Meslekî Yeterlilik Belgesi Zorunluluğu Getirilen Mesleklere İlişkin Tebliğ (Sıra No: 2017/1) ile tebliğin yayım tarihinden itibaren on iki ay sonra anılan Kanunda düzenlenen esaslara göre meslekî yeterlilik belgesine sahip olmayan kişilerin çalıştırılmayacağı belirtilmiştir. Ancak, 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanununa göre ustalık belgesi almış olanlar ile Millî Eğitim Bakanlığına bağlı meslekî ve teknik eğitim okullarından ve üniversitelerin meslekî ve teknik eğitim veren okul ve bölümlerinden mezun olup, diplomalarında veya ustalık belgelerinde belirtilen bölüm, alan ve dallarda çalıştırılanlar için meslekî yeterlilik belgesi şartı aranmayacağı belirtilmiş olup, 26/9/2017 tarihli ve 30192 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 2017/1 sayılı Tebliğ ile “Tren Makinisti” mesleğine de MYK belgesi zorunluluğu getirilmiş, Tebliğin yayım tarihinden itibaren on iki ay sonra, MYK Mesleki Yeterlilik Belgesi, diploma veya ustalık belgesi sahibi olmayanların çalıştırılmayacağı hükme bağlanmıştır.

24. Dolayısıyla, idarelerden alınan bilgi ve belge ve mevzuatın incelenmesi neticesinde; başvurucunun sahip olduğu belge veya sertifikaların MYK Mesleki Yeterlilik Belgeleriyle değiştirilmesi veya alınmış olan eğitimlerin sınavlarda herhangi bir muafiyet sağlamasının mümkün olmadığı, diğer taraftan, başvuruda belirtilen 12/6/2013 tarihinde işe başlamış olma ile E22000, E23000 ve E22100 brövelerine sahip olma hususlarının; 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu kapsamında ustalık belgesi ile Millî Eğitim Bakanlığına bağlı meslekî ve teknik eğitim okullarından ve üniversitelerin meslekî ve teknik eğitim veren okul ve bölümlerinden mezun olmaya ilişkin şartları sağlamadığı, ayrıca başvurucuya sınava girmeden mesleki yeterlilik belgesi verilmesinin mümkün bulunmadığı tespit edilmiştir.

25. İdarenin konu ile ilgili açıklamaları, ilgili mevzuat ve tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirildiğinde; başvurucunun Kurumumuza yaptığı başvuruda talep ettiği hususların İdare tarafından yerine getirilmesinin mümkün bulunmadığı anlaşılmış olup İdarenin işleminin hukuka ve hakkaniyete uygun olduğu sonuç ve kanaatine varılmıştır.

B.İyi Yönetim İlkeleri Yönünden Değerlendirme

26. İyi yönetim ilkelerine 28/03/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin "İyi yönetim ilkeleri" başlıklı 6'ncı maddesinde yer verilmiş olup; söz konusu ilkeler yönünden yapılan değerlendirme neticesinde; Kurumumuzca istenilen bilgi ve belgelerin idare tarafından süresi içerisinde, tam ve gerekçeli olarak Kurumumuza gönderildiği, ayrıca idarenin başvurularla ilgili işlemlerinde **"kanunlara uygunluk", "makul sürede karar verme", "hesap verilebilirlik", "kararların gerekçeli olması" ve "kararın geciktirilmeksizin bildirilmesi" ilkelerine uygun davrandığı,** ancak idarenin, başvurana verdiği cevapta hangi sürede hangi mercilere başvurabileceğini göstermediği bu nedenle **"karara karşı başvuru yollarının gösterilmesi" ilkesine uygun davranılmadığı** tespit edilmiş olup, İdarenin bahse konu ilkelere uygun davranması önerilmektedir.

VI. HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN YASAL MEVZUAT

27. 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 21 inci maddesinin birincisi fıkrası uyarınca, bu kararın başvurana tebliğ edildiği tarihten itibaren, ilgili idarenin işlemine karşı (varsa) dava açma süresinden kalan süre işlemeye devam edecek olup İzmir İş Mahkemesinde yargı yolu açıktır.

VII. KARAR

Açıklanan gerekçelerle ve dosya kapsamına göre **BAŞVURUNUN REDDİNE;**

Kararın, **BAŞVURANA, İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANLIĞINA ve MESLEKİ YETERLİLİK KURUMUNA** tebliğine;

Türkiye Cumhuriyeti Kamu Başdenetçisince karar verildi.

Şeref MALKOÇ

Telefon: +90 (312) 473 84 23

E-Posta: mts@mevzuattakip.com.tr

Adres: etin Emeç Bulvari Hürriyet Cad. No: 2/12 ankaya ANKARA